

Wstęp

Praca składa się z trzech rozdziałów. W rozdziale pierwszym dokonano analizy wybranych kluczowych zjawisk zachodzących we współczesnym otoczeniu gospodarczym, które powinny wpłynąć na pojawienie się nowych możliwości działania i współpracy podmiotów gospodarczych oraz nowych modeli organizacji. W tym celu dokonano analizy zjawisk związanych z zaistnieniem tzw. nowej gospodarki (pojęcie to zostało szczegółowo przedstawione) oraz opisano wybrane megatrendy pojawiające się we współczesnym świecie "nowej gospodarki". Na tej podstawie przedstawiono znaczenie sieci i sieciowych połączeń we współczesnym świecie - pokazano, że możliwości sieciowej współpracy i komunikacji stają się kluczowym megamegatrendem, wpływając na niemal każdą sferę działalności człowieka, w tym na sposób działania i kształt organizacji. Rozdział drugi poświęcony jest analizie modeli organizacji od dominujących szczególnie w XX wieku modeli opartych na prymacie powiązań hierarchicznych do pojawiających się coraz częściej współcześnie modeli wywodzących się z metafory organicznej organizacji, w których zmienia się znaczenie hierarchii, a w wielu przypadkach może być ono znacząco ograniczane. W rozdziale tym zdefiniowany został nowy model organizacji hiperarchicznej, przy czym pokazano, że model ten wyewoluował z innych opisywanych dziś szeroko w literaturze naukowej modeli organizacji, takich jak modele organizacji sieciowej, wirtualnej, fraktalnej, bionicznej, holarchicznej, heterarchicznej oraz w nieco innym aspekcie organizacji uczącej się. Pokazano, że model organizacji hiperarchicznej odpowiada właśnie na opisane wcześniej wyzwania związane z prymatem sieci we współczesnym otoczeniu gospodarczym.

Najważniejszą częścią pracy jest rozdział trzeci, w którym dokonano analizy wybranych kluczowych wyzwań związanych z zarządzaniem organizacjami hiperarchicznymi. Wyzwania te podzielone zostały na obszary związane z realizacją czterech podstawowych funkcji zarządzania: planowanie i podejmowanie decyzji, organizowanie, przewodzenie (kierowanie ludźmi) i kontrolowanie. Podział ten wprawdzie może budzić wątpliwości ze względu na swoją sztuczność, nieodpowiadanie na problem przenikania się tych funkcji zarządzania, z drugiej jednak strony umożliwia pewną systematyzację rozważań, porównanie nowych i starych zasad zarządzania. W zakresie funkcji planowania zwrócono szczególną uwagę na specyficzne dla organizacji hiperarchicznej problemy wytyczania jej celów, podejmowania decyzji oraz identyfikacji jej kluczowych zasobów. W zakresie funkcji organizowania analizowano problemy orkiestracji działań, wyodrębniania się specyficznych ról członków organizacji oraz rekrutacji nowych członków. W zakresie funkcji przewodzenia kluczowy nacisk położono na problemy przywództwa w organizacji hiperarchicznej, motywowania jej członków oraz tworzenia kultury organizacyjnej. Kontrolowanie opisano przez pryzmat możliwości pojawienia się mechanizmów samokontroli, znaczenia zaufania oraz innowacyjności i zapewnienia jakości produktów organizacji. Wszystkie te rozważania doprowadziły do sformułowania konkretnych aplikacyjnych wskazówek związanych ze sposobem zarządzania organizacją hiperarchiczną, wskazujących na konieczność przedefiniowania części zasad zarządzania, aby mogły stać się one użyteczne w tego rodzaju organizacjach.

Zwieńczeniem rozważań zawartych w rozdziale trzecim jest pokazanie przykładowych modeli biznesowych organizacji, które już dziś w praktyce wykorzystują wybrane mechanizmy działania organizacji hiperarchicznych.

Rozprawa ma charakter teoretyczny. Należy do dziedziny nauk ekonomicznych oraz dyscypliny nauk o zarządzaniu. Zawarte w niej rozważania dotyczą bezpośrednio zakresu nauk o organizacji. Celem autora było pokazanie ewolucji modeli organizacji i możliwości pojawienia się nowych rozwiązań modelowych nawiązujących do faktycznie występujących dzisiaj zjawisk ekonomicznych i społecznych. W pracy opisano zjawiska niezwykle złożone,

przebiegające w sposób ciągły, niemające charakteru zakończonego procesu. Stąd rozprawa oparta jest na metodzie indukcji, która daje możliwość wyciągania wniosków ogólnych na podstawie jednostkowych przesłanek potwierdzających występowanie danych cech lub zjawisk, jeśli nie występują oczywiście przesłanki negatywne. Sformułowane wnioski powinny być jednak traktowane ekstrapolacyjnie, a lista wniosków nie jest zbiorem zamkniętym - ciągle pojawiają się nowe zjawiska, które pozwalają na ich doprecyzowywanie i uzupełnianie.

Praca ma charakter monografii naukowej. W ambicji autora ma się ona stać przedmiotem zarówno krytycznej analizy, jak i źródłem inspiracji dla środowiska naukowego do podjęcia dalszych studiów nad tą nową, ciągle ewoluującą tematyką. Istotnym adresatem monografii są także studenci oraz praktycy, szczególnie menedżerowie, którzy mogliby wykorzystać opisywane wzorce i modele w prowadzonej przez siebie działalności.

Recenzja

Ogólnie bardzo wysoko oceniam dzieło Pana dr. Rafała Mrówki (...) jako posiadające walory naukowe, przede wszystkim dlatego, że teoriiotwórcze. Porusza niebanalne tematy, zmusza do refleksji, a jednocześnie jest napisane jasnym, komunikatywnym językiem. Niezaprzeczalnym walorem pracy jest jej aktualność i jednocześnie przyszłość, ponieważ turbulencja otoczenia będzie dalej wzrastać, tworząc niestety coraz bardziej nieprzewidywalny kontekst działania współczesnych organizacji. Wydaje się, że po jej opublikowaniu i upowszechnieniu będzie często przywoływana przez innych autorów.

z recenzji prof. dr. hab. Rafała Krupskiego

Podjęta przez Autora tematyka jest ze wszech miar aktualna, intelektualnie pobudzająca i skłaniająca do przemyśleń. Mieści się w dyscyplinie nauk o zarządzaniu.

W pełni zgadzam się z Autorem, iż zachodzące zmiany w otoczeniu, szczególnie technologiczne, w tym w zakresie nowych form komunikacji, a także zmiany w sposobie myślenia i działania ludzi, kreujące nowe możliwości współpracy w sieci, przyczyniły się do powstania nowego modelu organizacji.

z recenzji dr hab. Agnieszki Sopińskiej, prof. SGH

Spis treści

Wstęp

1. Współczesne megatrendy - dalsza ewolucja świata "nowej gospodarki"

1.1. Pojęcie "nowej gospodarki"

1.2. Wybrane megatrendy we współczesnym świecie

1.2.1. Ciągłe pojawianie się nowych rewolucyjnych technologii i ich przenikanie się - dalszy rozwój internetu

1.2.2. Kolejna fala globalizacji

1.2.3. Nowe rynki i ich rosnące znaczenie

1.2.4. Trendy społeczno-kulturowe

1.2.5. Trendy społeczno-demograficzne zmieniające potencjał społeczny krajów i regionów

1.2.6. Inne megatrendy wzmocnione dzięki rosnącemu znaczeniu sieci komunikacyjnych -

przykład rosnącego znaczenia kwestii ekologicznych

1.3. Podsumowanie - dominacja sieci jako współczesny megatrend

2. Ewolucja modeli organizacji - od hierarchii do hiperarchii

2.1. Pojęcie organizacji i modelu organizacji

2.2. Tradycyjny model organizacji hierarchicznej - zalety i wady

2.3. Kierunki rozwoju modeli organizacji

2.4. Wybrane współczesne modele organizacji

2.4.1. Organizacja sieciowa

2.4.2. Organizacja wirtualna

2.4.3. Organizacja fraktalna, bioniczna i holarchiczna

2.4.4. Organizacja heterarchiczna

2.4.5. Organizacja ucząca się

2.4.6. Podobieństwa i różnice pomiędzy wskazanymi modelami organizacji - podsumowanie

2.5. Nowy model organizacji hiperarchicznej

2.6. Wady i zalety organizacji hiperarchicznej - podsumowanie

3. Wyzwania w zarządzaniu organizacją hiperarchiczną - wybrane aspekty

3.1. Planowanie i podejmowanie decyzji

3.1.1. Cele i możliwość ich wytyczania

3.1.2. Podejmowanie decyzji

3.1.3. Kluczowe zasoby

3.2. Organizowanie

3.2.1. Konieczność organizowania hiperarchii?

3.2.2. Orkiestracja działań

3.2.3. Role członków organizacji

3.2.4. Rekrutacja członków wspólnoty

3.3. Przewodzenie (kierowanie ludźmi)

3.3.1. Przywództwo

3.3.2. Motywowanie członków organizacji

3.3.3. Kultura organizacyjna - znaczenie i możliwości kształtowania

3.4. Kontrolowanie

3.4.1. Od kontroli zewnętrznej do samokontroli

3.4.2. Znaczenie zaufania

3.4.3. Od innowacyjności i jakości do sukcesu

3.5. Nowe wyzwania zarządzania - podsumowanie

3.6. Nowa organizacja w działaniu - przykładowe modele biznesowe

3.6.1. Pojęcie modelu biznesowego i charakteryzujące je elementy

3.6.2. Modele biznesowe informatycznych projektów open source

3.6.3. Model biznesowy Wikipedii

3.6.4. Model biznesowy GuruStorms

3.6.5. Modele biznesowe wykorzystujące mechanizmy działania organizacji hiperarchicznych - podsumowanie

Zakończenie

Bibliografia

Spis tabel

Spis rysunków

